

בעהש"ת

שבע היים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת בהר – בחוקותי תשפ"ג

גליון ב' אלפים ס"ט

שנה ל"ט • גליון ל"ב

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שבע היים"

אגוד חסידי צאנז

רח' רבי עקיבא 8 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת בהר תשל"א

- תכלית הבריאה לעבוד את השי"ת בזמן שיש בו הסתר פנים מתוך נסיונות קשים ומרים.
- כשבני ישראל יתמכרו לעבדים ולשפחות ואין קונה מפני שהגויים יודעים שבני ישראל יתעקשו לשמור את התורה גם בעבדותם על אף כל הצרות, זהו סוד זמן הגאולה.
- קודם ביאת המשיח יעלמו דרכי השי"ת אפילו מידיעת הצדיקים, ובני ישראל לא ימצאו מענה לאמונת העולם המזוים אותם, ובכל זאת יתחזקו לעבוד את השי"ת.
- כנסת ישראל באה כביכול בטענה לפני השי"ת איך יתכן שהצדיקים אין להם מנוח, ואילו השליטה על הר הבית ומקום המקדש ניתנה ביד מינים ואפיקורסים.
- בדור שבו נראה התגברות מידת הדין אנשי אמנה אבדו ואין עמנו עוד צדיקים נדע שתיכף ומיד יבוא משיח צדקנו ויאמר אלקים יהי אור.
- השי"ת נתן לבני ישראל נחלה דייקא את ארץ כנען שהם הגרועים שבאומות, כדי שבני ישראל יפרסמו את אלקותו יתברך בתוככי מ"ט שערי טומאה.
- טעם שאין לגלות השער בימי הספירה הקודמים לחג השבועות שהוא זמן הגאולה, להורות שקודם ביאת משיח תהיה התגברות מידת הדין שעל כך רומזים השערות.
- מהר סיני קיבלו בני ישראל על עצמם לעבוד את השי"ת גם כשיהיו הנסיונות קשים.
- התורה ציוותה על מצות שביעית שהיא מצוה שקשה מאד לקיימה להורות שתכלית העבודה היא לעבוד את השי"ת מתוך עמל וקושי.
- על ידי עסק התורה יומם ולילה מתוך בטחון בהשי"ת דיהיב חיי ויהיב מזוני מתקנים את חטא ביטול שביעית שחטאו אבותינו מחמת העדר בטחון בהשי"ת.

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה

- עצה יעוצה שיעלו התפילות, על ידי שיכלול עצמו עם הכלל.
- יקבל כל אחד על עצמו ואהבת לרעך כמוך לפני התפילה, ולכן תקנו תפילה בציבור.
- ז' אותיות הנותרות בעשרת הדברות, אשר לרעך, בא לרמז שרק על ידי שיכלול עצמו עם הכלל יוכל לקיים כל המצוות כהוגן.
- מייסודות החסידות לשלב את ג' האהבות, והא בלא הא אי אפשר.
- תורה שבכתב מתחילה בבריאת העולם, דהיינו אמונה ואהבת הבורא, ומסיימת לעיני כל ישראל, כי רק על ידי אהבת ישראל יכולים לזכות לתורה ולאהבת הבורא.
- גם תורה שבעל פה פותחת בקריאת שמע דהיינו אמונה, ומסיימת בעניני שלום.
- על ריב בני ישראל – זה גרם על נסותם את ה'.
- ענין ימי הספירה, להתחזק באהבת ישראל ולנהוג כבוד זה בזה, וכך נוכח לבוא לקבלת התורה.
- ללמוד מ'בהר סיני' שצריכים להיות כאיש אחד בלב אחד.
- שמיטה מורה גם על אמונה שהוא בין אדם למקום וגם בין אדם לחבירו – והיתה שבת הארץ לכם לאכלה וגו', ולכן בעון שמיטה גלו ישראל.

דברי תורה

מב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרישת בהר תשל"א

והנראה לומר בזה, דהנה מודעת זאת שעל אף שהכתוב אומר (דברים ל, יא-ד) כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא וגו', כי קרוב אליך הדבר מאד כפיך ובלבבך לעשותו, מכל מקום ככל שקיום המצוה קשה יותר על האדם כך מעלתה רוב שברה גדול יותר, כפי שפירש רש"י (להלן כו, ג) אם בחוקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה. וכן מצאנו בכמה מקומות בדברי חז"ל ששייכו את מעלת היגיעה והעמל בתורה דייקא, כמו שאמרו (מגילה ו, ב) אמר רבי יצחק, אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי אל תאמן, לא יגעתי ומצאתי אל תאמן, יגעתי ומצאתי תאמן. ואמרו עוד (אבות ג, ה) כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, וכך אמר הכתוב (בראשית טז, ד-טו) יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתיים, וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסכול ויהי למס עובד (עין רש"י שם).

מדברים אלה למדנו שמעלת קיום המצוות אינה כשהן באות ליד האדם בנקל, אלא אדרבה עיקר עבודת האיש הישראלי היא לעבוד את בוראו בעבודה קשה כשהוא מתנסה

בתורה (ויקרא כה, א-ב) וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה' וגו'. וברש"י עמד לבאר מדוע נאמר כאן וידבר ה' אל משה בהר סיני, מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני, וכתב לתרץ לפי דרכו.

ובהמשך הפרשה (פסוק לה), אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלקים. ויש להבין מדוע הזכיר הכתוב ארץ מצרים וארץ כנען בפרשה זו.

*

תחילה לראש נקדים את דבר המסורה בפרשתא דא על הכתוב (פסוק כה) ואם לא מצאה ידו די השיב לו והיה ממכרו ביד הקונה אותו עד שנת היובל ויצא ביובל ושב לאחוזתו. מצאה ג' במסורה, הכא, ואידך (בראשית ח, ט) ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, ואידך (תהלים פד, ד) גם צפור מצאה בית ודרור קן לה. וכבר עמד זקה"ק זי"ע בישמח משה (בפרשתן ד"ה במסורה) לבאר המסורה בו' אופנים, עיי"ש לדרכו.

שלימה, והאדם יראה לעינים כי דרך רשעים צלחה (יזמיה יב, א), הרשעים אומרים אעלה על במתי עב אדמה לעליון (ישעיה יד, יד), בדור אשר עליו אמרו חז"ל (סנהדרין צו, א) אין בן דוד בא עד שיתייאשו מן הגאולה, ואומות העולם נלחמים ח"ו כנגדו ית"ש בתוככי פלטרין של מלך, על דרך שייסד הקליר (יוצר לפרשת זכור) אותך ביישוב נלחמו, ואין קול ואין עונה ואין קשב, אין מי שימחה ואין לנו גודר גדר ועומד בפרץ, ובכל זאת שמך לא שכחנו ולא פרשנו כפינו לאל זר, ועדיין נשארו רכבות אלפי ישראל הנאמנים לה' ולתורתו כפי שהיו בהר סיני בעת קבלת התורה. בני ישראל עדיין נהרגים על דבר כבוד שמו יתברך, כמו שאמרו חז"ל (מכילתא, פרשת יתרו, מסכתא דבחדש פרשה ו), לאוהבי ולשומרי מצותי (שמות כ, ו), אלו ישראל שהם יושבין בארץ ישראל ונותנין נפשם על המצוות, מה לך יוצא ליהרג, על שמלתי את בני, מה לך יוצא לישרף, על שקראתי בתורה, מה לך יוצא ליצלב, על שאכלתי המצה, מה לך לוקה מאפרגל, על שנמלתי את הלולב וכו' עיי"ש, ועל אף כל הצרות בני ישראל מדקדקים במצוות קלה כבחמורה, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שיר השירים ה, ז).

*

על פי דברינו אלה יש לבאר את מאמר הזוהר הקדוש (עיין זוהר חדש, פרשת תבוא; ישועות יעקב, פרשת תבוא) על הפסוק (דברים כה, סח) והתמכרתם שם לאויבך לעבדים ולשפחות ואין קונה, דא רוא דפורקנא, והוא פלאי.

בנסיונות קשים, כאברהם אבינו ע"ה שנאמר בו (בראשית כב, א) והאלקים ניסה את אברהם, וכדור המלך ע"ה שביקש על עצמו (תהלים כו, ב) בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי. וכך צריך כל אדם להתנסות בעוד נסיון קשה ובעוד נסיון קשה, ובכל זאת אנו ליה-ועינינו ליה- (עיין סוכה גא, ב), ולקיים בעצמו הן יקמלני לו אייחל (איוב ג, טו). וגם בעת שלמראית העין נראה שהתקיים דבר הכתוב (דברים לא, יח) ואנכי הסתר אסתיר פני מהם ביום ההוא, עליו לפנות אל השי"ת באמונה שלימה ואמונת אומן.

שבחם של בני ישראל אינו בכך שהאמינו בהשי"ת כשהכה את מצרים בעשר מכות וקרע לפניהם את הים, ולא בכך שעבדו את השי"ת בזמן שבית המקדש היה קיים והיו כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם, אלא עיקר שבחם ומעלתם של בני ישראל הוא בעת אשר נפסקה מחיצה של ברזל ביניהם לבין אביהם שבשמים (עיין ברכות לב, ב), וקרנם ירדה מטה מטה, ובכל זאת המה דבקים בהשי"ת, באותה שעה הקב"ה אומר עליהם (ישעיה מט, ג) ישראל אשר כך אתפאר.

וזו היא תכלית הבריאה, לא רק לעבוד את השי"ת בעת אשר חזון נפרץ והקב"ה מגלה את סודו אל עבדיו הנביאים, בעת שהוא ית"ש מדבר עם נח, ונגלה אל אברהם באלוני ממרא, או מדבר עם משה רבינו ע"ה, אלא תכלית הבריאה היא לעבוד את השי"ת בדור אשר לפי דרכי הטבע נרמה שכבר אין במציאות להתחזק באמונה

עליהם אדונייהם הנכרי לעשות איזה שימוש לעבודה זרה ימאנו בכל תוקף ואדרבה יעשו שחוק והיתול מן העבודה זרה, ולא ירצו בשום אופן לקנותם לעבדים. ולכן והתמכרתם שם לאויבך לעבדים ולשפחות ואין קונה.

ועל כך אמרו, **דא רוא דפורקנא, כי אם לאחר שכבר התקיימו בבני ישראל כל צ"ח הקללות וירדו לדיוטא תחתונה עד שיהיו רוצים להתמכר אל אויביהם לעבדים ולשפחות, בכל זאת ואין קונה, לפי שעל אף כל אלה בני ישראל מקיימים את מצוות התורה כאשר היו באמנה אתו יתברך, והם צועקים שהם רוצים להישאר יהודים, עד שלכן אין הגויים רוצים לקנותם לעבדים ולשפחות, באותה שעה תסתיים הקללה האחרונה ויאמר הקב"ה לצרותיהם די, מפני שבני ישראל עמדו בכל הנסיונות, דא רוא דפורקנא, אשרי המחכה ויגיע לימים אלה (עיין דניאל ב, יב).**

*

הרי לפנינו שקודם ביאת משיח צדקנו לא ימצאו בני ישראל מנוח מגודל הצרות, ולא זו בלבד אלא שאפילו הצדיקים ייעלמו מהם דרכי ה' ולא יגלה הקב"ה להם סודו, על דרך שהביא זק"ק זי"ע בייטב פנים (אבני זכרון לראש השנה, אות לה), ששמע משמו של רבינו הקדוש אור ישראל מרוזין זלה"ה לפרש את דבר הכתוב (במדבר כג, כג) כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל, כי בימים הקדמונים היה הנהגתו יתברך נעלמה מעיני המונים, אבל גילה סודו אל עבדיו הנביאים והצדיקים, ולא נעשה דבר מבלי

ויתכן לומר הכוונה, דהנה לפי דרכו של עולם היה ראוי שבעת שבני ישראל מתרצים למכור את עצמם לעבדים ולשפחות עבור כל תמורה שלא תהיה יקפצו הכל לקנותם, ומדוע לא יהיה להם קונה. אלא בהכרח מעם הדבר, לפי שאלה בני ישראל אשר גלו עם הגולה בארצות אויביהם, ואומות העולם הרגו בהם לאלפים ורכבות במיתות משונות ואכזריות, בראותם איך שכל הגויים שלווים ושקמים ועניי עמך סחופים ומדולדלים (בקשת רס"ג בסליחות לערב ר"ה), ובהיותם כשה אחת לא בין שבעים זאבים אלא בין שבע מאות זאבים, היה עלול להיות שח"ו ישתכח שם ישראל מן העולם, ותתבטל כל האמונה הקדושה ח"ו. ובכל זאת על אף כל הצרות שומרים בני ישראל את תורת ה' ומקיימים את דבר ה' ודתו. הרי אפילו מלאכים ושרפים חיות ואופני הקודש לא היה בכוחם לשאת את גודל הצרות ולעמוד בכל הנסיונות, בעת שישנו מסך המבדיל בין ישראל לבין קונם יתברך הן ליחיד והן לציבור זה כבר אלפי שנה. ואילו בני ישראל על אף כל הצרות והנסיונות מקיימים בעצמם הן לו יקטלני לו אייחל, כתיב 'לא' אייחל וקרינן 'לו' אייחל (עיין סוטה כג, ב), הכוונה, שגם אם יקטלוני כדי ש'לא' אייחל' בכל זאת 'לו' אייחל.

ובהיות שעל אף כל הצרות יתחזקו בני ישראל לשמור את תורת ה', ימאנו אומות העולם לקנותם לעבדים ולשפחות, בידעם שעל אף שבני ישראל יהיו משועבדים תחתיהם עדיין יתעקשו לשמור את השבת, וכן כאשר יפקוד

שם אלקינו ונפרוש כפינו אל אל זר (שם כא). וכל זאת על אף כי לא מצאה ידו די השב, היינו שכנסת ישראל בכוחות עצמה אין בידה להתגבר על הנסיונות ולשוב אל ה'. ואף גם זאת שבעת אשר לא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, ואומות העולם מונים אותם על כך ושואלים אותם מדוע עשה להם ה' ככה, לא מצאה ידו די השב, אין בניהם דבר להשיב על טענותיהם, כי גם הם בעצמם אינם יודעים, וגם מן הצדיקים והמלאכים יפלא מה פעל א-ל כדברי הרה"ק מרוזין הג"ל. באותה העת נדע נאמנה כי הגיע הזמן אשר גם צפור - דא שכינתא קדישא (עיין רעיא מהימנא, פרשת פינחס, ח"ג רג, ב), כמו שפירש גם זקה"ק זי"ע בישמח משה (בפרשתן) לדרכו באחד מן הפירושים - מצאה בית, והגיע זמן הגאולה.

*

עוד יתכן לומר שבמסורה זו נרמז זמן הגאולה, וכפי שגם האור החיים הקדוש הולך לדרכו בקודש לפרש כל עניני פרשה זו על הגאולה העתידה במהרה בימינו, עיי"ש, וכן רמזו בלשון הכתוב בפרשתן (פסוק מט) או דדו או בן דדו יגאלנו, אותיות 'דוד או בן דוד' (עיין בעל המורים; דעת זקנים מבעלי התוספות; ועוד).

כי הנה יונה שהיא כנסת ישראל שאינה מזדווגת אלא לבן זוגה (שיר השירים רב א, ב), רומזת על הצדיקים הדבקים בהש"ת, ואילו צפור מרמז על כח הטומאה כפי שכתב גם זקה"ק בישמח משה שם לדרכו. ורמזה תורה, שבני ישראל באים כביכול במענה לפני

הסכמת צדיקי הדור. אבל עתה בעוונות הרבים צרות תכופות זה לזה צרורות על שכמינו, אשר גם בעיני ישראל יפלא מה זה ועל מה זה עשה ה' ככה. וזהו שאמר בעת יאמר ליעקב ולישראל, ב' מדריות, המון העם שהם בחינת יעקב ובני עליה שהם בחינת ישראל ע"ד (בראשית לב, כט) כי שרית עם אלקים ועם אנשים, על שניהם ייאמר בלשון תמייה, מה פעל א-ל, כי גם אלו לא ידעו מהו רצון הש"ת לגזור על בני ישראל, עד כאן דבריו. וסיים שם שהגיד דברים אלו בשמו לפני זקה"ק בעל ישמח משה זי"ע והומב בעיניו, עיי"ש.

ויתכן להוסיף עוד גרגר על דברי קדשו, כי הנה השטן ואומות העולם מונין את בני ישראל כאמרם להם רצוצים כמה אתם בוטחים, ואילו אנו אין לאל ידינו לענות להם דבר, כי גם לנו בעצמנו יפלא הדבר, וגם אנו אין אנו יודעים מה פעל א-ל. וזהו בעת בימים האלה קודם ביאת המשיח, ייאמר על ידי אומות העולם ליעקב ולישראל מה פעל א-ל ולא ימצאו מענה. ועל אף כל זאת בני ישראל יתחזקו באמונה שלימה בהש"ת וימסרו נפשם על ה' ועל תורתו.

בזה יש לבאר את דבר המסורה, ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, היינו בעת אשר כנסת ישראל שנמשלה ליונה (ברכות נג, ב) לא תמצא מנוח מחמת גודל הצרות עד שלא תהא בידה האפשרות לעזור לעצמה במאומה, ולמרות זאת לא תנוח אלא תתאמץ בכל כוחותיה לשוב אל הש"ת, כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה (תהלים מד, כג), ואף על פי כן לא שכחנו

ובמצוק כמו שנתבאר, וכאשר נתחזק לעבוד את השי"ת גם בעת הזאת יבוא משיח צדקנו.

ויוֹרְמֹז בכתובים (בראשית א, א-ג), בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. הכוונה, בראשית ברא אלקים, שעלה במחשבתו ית"ש לברוא את העולם במידת הדין (רש"י שם מהמדרש), את השמים בחינת הקדושה, ואת הארץ בחינת הארציות. ובאותו הזמן אשר והארץ היתה תוהו ובוהו, שכל הארץ תהיה מלאה מינות ואפיקורסות, וחושך על פני תהום, שהחושך יכסה ארץ כאשר ימשש העיוור באפילה (דברים כח, כט), באותה שעה ורוח אלקים מרחפת על פני המים, זו רוחו של מלך המשיח (בראשית רבה ב, ד), ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור.

ועל פי דברינו נראה לנעוץ סוף התורה בתחילתה, שסיים הכתוב (דברים לד, ה-ב) וימת שם משה עבד ה' על פי ה' וגו', ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים, לכל האותות והמופתים אשר שלחו ה' לעשות בארץ מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו, ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל. כי הנה כל תלמיד חכם נקרא על שם משה, על דרך שאמרו בנמרא (שבת קא, ב) משה שפיר קאמרת. ורמז הכתוב, וימת שם משה עבד ה', כשאנו רואים שהצדיקים מסתלקים מן העולם, אנשי

השי"ת, איך יתכן כי ולא מצאה היונה אלו הצדיקים מנוח, והמה רחוקים מהר ה' ומכון מקדשו, ולעומתם גם צפור כח הטומאה מצאה בית, כלומר שרשעי הערב רב שאינם מסיטרא דקדושה המה השולטים על מקום המקדש, כמו שענינו רואות שהשליטה על הר הבית ניתנה למינים ולכופרים אשר לא מורע ישראל המה, ואילו בני א-ל חי הנאמנים לה' ולתורתו אשר במשך אלפי שנים נשרפו ונהרגו ונשחטו על קידוש שמו יתברך המה לא מוצאים מנוח. וכשאנו באים במענה זו אל השי"ת אזי ולא מצאה ידו די השב, בשמי מעל אין מה להשיב על טענה ניצחת זו, ובכך מחישים את פעמי משיח לבוא.

או יאמר, על פי הנודע מצדיקי אמת, שלא על ידי הצרות שיבואו על בני ישראל יעשו תשובה. ועל כך באים בני ישראל במענה כלפי השי"ת כביכול, הן גם כאשר ולא מצאה היונה מנוח מגודל הרדיפות והצרות, בכל זאת הוא ללא הועיל ולא מצאה ידו די השב לשוב אל השי"ת, שהרי הם רואים בעיניהם איך שגם צפור מצאה בית, כח הטומאה גובר ומשנאיך נשאו ראש והמה עושים ומצליחים, ועל כן בהכרח שתבוא ישועת השי"ת, או דרו או בן דרו יגאלנו.

*

אשר על כן בעת כזאת אשר החושך יכסה ארץ, עלינו להתחזק במאד מאד, ואף שהדבר קשה ביותר, הרי לכך נוצרנו, ולפום צערא אנרא (אבות ה, כג), וזו היא תכלית בריאת העולם לעבוד את השי"ת בשעה שאנו נמצאים במצור

לאלהיהם, ודרשו חז"ל (רש"י שם מספרי), גם לרבות את אבותיהם ואמותיהם, אמר רבי עקיבא אני ראיתי נכרי שכפתו לאביו לפני כלבו ואכלו, ע"כ. ומדוע נתן השי"ת לנו נחלה בקרב האומה הטמאה ביותר מכל האומות.

אלא שאכן אילו היו בני ישראל שוכנים בין האומות שהם בעלי מוסר ומידות טובות, לא היתה זו מן החכמה ומן הגבורה להתחזק לכל ליפול ברשת הטומאה, ועל כן בדווקא הגלה הקב"ה את בני ישראל אל אומה מרשעת כמצרים שאפילו אחר שלקו עשר מכות עדיין הקשה פרעה את ערפו, והיה אומר (שמות ה, ב) מי ה' אשר אשמע בקולו, וגם אחר קריעת ים סוף הכביד את לבו ולא האמין בהשי"ת. ולאחר מכן הביא אותנו הקב"ה אל ארץ הכנעני לבין האומות הטמאות ביותר, כדי שדייקא שם יעמדו בני ישראל בתוקף ובגבורה לשמור את משמרת הקודש ולפרסם את אלקותו יתברך בתוככי תוקף הטומאה, על דרך האמור (יחזקאל לה, כג) והתגדלתי והתקדשתי וגודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה'.

בני ישראל נשלחו אל תוך מ"ט שערי טומאה כדי ששם יפרסמו כי ה' הוא האלקים, כדבר הכתוב (דברים ה, לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. הכוונה, כי עלינו לפרסם כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל, גם בעת שנהיה על הארץ מתחת בעמקי שאול, בכל מצב נודיע לכל באי עולם כי אין עוד ואפס זולתו. והו ענין סמיכות 'עלינו לשבח' לתפילת 'על כן נקודה', שכאשר

אמנה אבדו, והתמעטו הצדיקים אנשי השם, עד אשר ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. כל יעלה על דעתנו שח"ו בטל מעתה כח התורה ויחרב העולם, אלא דייקא בעת ההיא תתחיל התורה הקדושה מחדש, בחינת תורה חדשה מאתי תצא (עין ויקרא רבה יג, ג).

וזו שפתח, בראשית ברא אלקים וגו' ורוח אלקים מרחפת על פני המים, זו רוחו של מלך המשיח. שכל החשכה הגוברת לא היתה כי אם נסיון לצרף את בני ישראל.

*

בזה יובן טעם הדבר שנצטוו בני ישראל (ויקרא יג, ג), כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחוקותיהם לא תלכו, ודרשו חז"ל (רש"י שם מתורת כהנים), כמעשה ארץ מצרים, מגיד שמעשיהם של מצריים ושל כנעניים מקולקלים מכל האומות, ואותו מקום שישבו בו ישראל מקולקל מן הכל, אשר אני מביא אתכם שמה, מגיד שאותן עממין שכבשו ישראלו מקולקלים יותר מכולם, ע"כ. ולכאורה יפלא למה עשה ה' ככה להביא את בני ישראל בין האומות הגרועות והשפלות ביותר, בין המצריים אשר היו שטופים בזימה כמו שנאמר (יחזקאל כג, כ) זרמת סוסים זרמתם, ובין הכנענים שלא היתה אומה באומות שהתעיבו מעשיהם יותר מן הכנענים (ספרא שם), וכפי שהעידה עליהם תורה (דברים יב, לא) כי כל תועבת ה' אשר שנא עשו לאלהיהם כי גם את בניהם ואת בנותיהם ישרפו באש

הוא מדרכי הטומאה, ואלו רבי עקיבא היה קרח (עיין בכורות נה, א), כי צלם הקדושה הוא להעביר את כל שער הראש ולהניח את פאת הראש והזקן. וכתב האר"י הקדוש (שער המצוות, פרשת קדושים) שכשמגלח שערו יכוין להניח את פאת הראש והזקן לקיים את מצוות התורה. וכן נהגו לעשות יום טוב גדול ביום שמגלחים לקמן את שער הראש ומניחים לו את הפאות כמצות התורה.

והנה איתא בתיקוני זוהר (תיקון כא, דף נה, א) שבחג השבועות ביה יפקון ישראל מן גלותא. ועל גודל שפלות דור עקבתא דמשיחא, שמעתי מהגה"ק מנאסויד ז"ע בשם הרה"ק מאפמא ז"ע שאמר, שביקש משמים שיראו לו את דורו של משיח, והראו לו דור שכולם חובשי מגבעות לבנות (שבימים ההם היה זה מלבוש של אנשים גרועים ושפלים), והוסיף לאמור, כשראיתי אותם עלה בלבי לשחוק שאליהם יבוא משיח. עוד אמר, שקודם ביאת המשיח יהיה דור שפל מאד, ובלשון קדשו, גָאָר גָאָר גָאָר אַ גִידעריג דור [מאד מאד מאד דור שפל] - וחזר ושנה הרה"ק מאפמא עשרה פעמים על תיבת 'גָאָר' כשבכל פעם הנמיך את ידו הקדושה יותר למטה עד שבפעם העשירית הגיע סמוך לקרקע - וסיים ואמר, ואליהם יבוא משיח ולא אלינו, עכ"ל ק.

זהו הרמז בגידול השער בשבועות הקודמים אל יום חג השבועות זמן הגאולה, להורות שבימים הקודמים אל יום ה' יום ביאת משיח צדקנו יתרבה ויתגדל השער המורה על התגברות מידת הדין, לרדת מטה מטה לצד

גם בהיותנו בתוככי הטומאה נודיע ונפרסם את אלקותו יתברך כי הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אזי גם השי"ת יעשה זאת עמנו, ועל בן נקוה לך ה' אלקינו לראות מהרה בתפארת עווןך להעביר גילולים מן הארץ.

והנה בדור הזה אשר ירד בו קרנם של ישראל מטה מטה והם מושפלים עד שאול תחתיה, בכל זאת אנו מתחזקים וצועקים שאנו מאמינים בהשי"ת ורצוננו להיות קדושים לאלקינו, וגם כשאנו רואים כי כל גויים סבבנו אנו בוטחים בהשי"ת כי בשם ה' כי אמילם, וגם אם דחה דחינו לנפול נדע לבטח כי וה' עזרני (תהלים קיח, ו-ג), זו היא עיקר העבודה ותכלית הבריאה.

זהו הרמז בדבר הכתוב בפרשתו, **אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלקים, בתוככי טומאת ארץ כנען, שתכלית הבריאה היא לעלות מן המדרגה התחתונה ביותר עד המדרגה העליונה ביותר, ולעבוד את השי"ת גם בתוקף התגברות הטומאה.**

*

על פי דרכנו נראה לתת מעם לדברי האר"י הקדוש (פרי עץ חיים, שער ספירת העומר פרק ו; שער הכוונות, ענין ספירת העומר דרוש יב) בסוד הענין שאין לגלח את שער הראש בימי הספירה, שאין הטעם משום אבילות לבד, עיי"ש, ולהנ"ל יש לומר, כי הנה שער הראש הוא מבחינת מידת הדין, וכפי שאנו רואים בזמננו שפורקי העול מגדלים שער ארוך כי גידול שער

עליכם את התורה, ככל זאת אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם.

בזזה יתיישב מה שעמד המגן אברהם (או"ה סימן תצד סק"א), איך אנו אומרים בחג השבועות שהוא ביום ו' בסיון זמן מתן תורתנו, הרי למאי דקיימא לן להלכה לגבי פולטת בהכרח דאנן סבירא לן כרבי יוסי דבו' בסיון ניתנה תורה, וכתב לתרג, שהוא רמז ליום טוב שני של גלויות. והוא פלאי מדוע נרמזה קבלת התורה ביום טוב שני של גלויות דייקא. אכן לדברינו הרמז, כי מעלת קבלת התורה היא דייקא בעת הגלות בשעה שיש הסתר פנים.

*

בזה נבוא לכיאור הפרשה, דהנה מצות שביעית היא מצוה שקשה מאד לקיימה, והדבר דומה בימינו כמו שנבוא ונאמר לאדם שישבות ולא יעסוק במסחרו למשך שנה תמימה שבוודאי הוא נסיון קשה ביותר, וכפי שאמר גם הכתוב (פסוק כ) וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתינו, והרי מיתת רעב קשה מכל המיתות (עין ככא בתרא ח, א), ולכן קראו חז"ל (ויקרא רבה א, א) על שומרי שביעית את הכתוב (תהלים קג, כ) גבורי כח עושי דברו. נמצא שהתורה הקדושה באה והעמידה את בני ישראל בנסיון קשה עד מאד, וכפי שמצינו שאכן בסופו של דבר לא עמדו בני ישראל בנסיון עד שגלו בעון שביעית (שבת לג, א). הכל מפני שעיקר עבודת הש"ת צריכה שתהא גם כשהדבר קשה עד מאד.

הטומאה שעליו מורה השער, ודייקא בזמן ששער הראש פרה ורבה, ובו מתו כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא (כתובות סב, ב), ובו נגזרו רוב הגירושים והשמדות שעליהם נתקנו הפיוטים לאומרם בין פסח לעצרת, באותו הזמן יושבים בני ישראל ומצפים על הגאולה השלימה.

*

בדברינו יובן ענין מה שאמרו חז"ל (שבת פח, א), ויתייצבו בתחתית ההר (שמות יב, יז), אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא, מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כנגיית ואמר להם, אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. והקשו שם התוספות (ד"ה כפה) למה הוצרך לכפות עליהם את ההר כנגיית הרי אמרו נעשה ונשמע, עיי"ש.

ולזהנ"ל יבואר, כי הנה בני ישראל אמרו נעשה ונשמע בזמן שהיה מראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש ההר והיו עמהם משה ואהרן ושבעים זקנים, ועבודה כזו לעבוד את הש"ת בזמן שכבוד ה' חופף עליהם אינה תכלית העבודה, על כן כפה הקב"ה עליהם את ההר כנגיית, לרמז להם שאין די בכך שהם מקבלים עליהם עול מלכות שמים באהבה בזמן שכבוד שמים מתגלה, אלא אפילו כאשר יהיה ההר כפוי עליהם כנגיית, בדור של שמד, כשמשוה ואהרן אינם עמהם, גם אז יקבלו את התורה. ולזה אמר להם הקב"ה, אם אתם כשלעצמכם מבלי שיהיו משה ואהרן עמכם להורות לכן את הדרך תלכו בה, אלא אתם לבדכם תהיו צריכים לקבל

לא שמרו שמיטה, אלא הם בוטחים בהשי"ת אשר מאן דיהיב חיי יהיב מזוני (תענית ה, ב), ומקדישים את כל עתותיהם לתורה ולעבודת השי"ת, בכך הם מתקנים את חטא ביטול שמיטה שחטאו אבותינו מחמת העדר האמונה.

וְזָכַר יֵשׁ לְבָאֵר אֶת דְּבַר הַכְּתוּב, וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר, 'לֵאמֹר' הוּא לְשׁוֹן חֲשִׁיבוֹת, עַל דְּרָךְ (דברים כו, יח) וְה' הַאֲמִירָךְ הַיּוֹם. כִּי הִנֵּה הִיא גְלוּי וַיְדוּעַ לִפְנֵי הַשִּׁי"ת שְׁבִנִי יִשְׂרָאֵל יִחְטְאוּ לִפְנֵינוּ בְּעוֹן שְׁבִיעִית, וְהִתִּיקוֹן עַל חֲטָא בִּיטוֹל מִצְוֹת שְׁבִיעִית הוּא עַל יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה מִתּוֹךְ בַּחֲחוֹן בְּהַשִּׁי"ת. עַל כֵּן אָמַר הַכְּתוּב וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי, שְׁעַל יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה שְׁקִיבְלוּ בְּסִינַי, לֵאמֹר, יִחְשִׁיבוּ וַיִּמְתִּיקוּ אֶת הָעוֹן שְׁחָטְאוּ אֲבוֹתֵיהֶם בְּבִטּוֹל מִצְוֹת שְׁמִיטָה.

יַעֲזוֹר הַשִּׁי"ת שִׁיחָא בְּכּוֹחַנו לְהַגּוֹת בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה יוֹמָם וּלְיָלָה בְּלֵי הַפֶּסֶק, וְעַל יְדֵי זֶה יִתְקִיִּים (תהלים לג, י) ה' הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחֲשַׁבּוֹת עַמִּים, וְהוּא ית"ש יַעֲזוֹר לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם דִּי בְּכָל אֶתְרָא וְאֶתְרָא בְּבִנְי חַיִּי וּמְזוּנֵי רוּוּיָח, וְנִיגָאֵל גְּאוּלַּת עוֹלָם כְּמַהֲרָה בִּימֵינוּ אָמֵן.

עַל כֵּן כְּשֶׁבָּאָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְצוּת עַל מִצְוֹת שְׁבִיעִית אָמַר הַכְּתוּב, וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר, כִּי מִהַר סִינַי שְׁכַפָּה עֲלֵיהֶם הַקְּב"ה הַר כְּנִגִּית קִיבְלוּ עֲלֵיהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקִיִּים אֶת הַתּוֹרָה עַל אָף הַנְּסִיוֹנוֹת הַקְּשִׁיִּים, וְאִדְרָבָה זֶהוּ רְצוֹן הַשִּׁי"ת שְׁבִנִי יִשְׂרָאֵל יַעֲבֹדוּהוּ מִתּוֹךְ הַנְּסִיוֹנוֹת, וְעַל פִּי אוֹתָהּ הַקְּבֵלָה שְׁקִיבְלוּ עֲלֵיהֶם בְּהַר סִינַי צִוְּיָה אוֹתָם הַקְּב"ה, דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם כִּי תְּבוֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם וְשַׁבְתָּה הָאָרֶץ שַׁבַּת לָה'.

*

בְּדִי לְתַקֵּן אֶת חֲטָאִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁגָלוּ בְּעוֹן בִּיטוֹל מִצְוֹת שְׁמִיטָה, עֲלִינוּ לְהַתְּחַזֵּק בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה גַּם בְּשַׁעַת הַדַּחֲק שְׁאִין הַפְּרַנְסָה מְצוּיָה וּלְכַטּוֹח בְּהַשִּׁי"ת. וּבַעַת שְׁעַל אָף שְׁנִשְׂאָרְנוּ מְעַט מִהַרְבֵּה, נִלְקַחוּ מֵאֲתָנוּ כָּל הַחֲכָמִים וְהַצְּדִיקִים, וְעַדִּיִן אִין נִרְאָה אֲפִילוּ נְקוּדָה קְטַנָּה שֶׁל אוֹר, וּבְכָל זֹאת יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים מִתְּחַזְּקִים בְּאִמוּנָה הַקְּדוּשָׁה אֲמוּנַת אוֹמֵן לְבַלְתִּי סוּר מִמֶּנָּה יִמִּין וּשְׂמָאל, בְּכַךְ הֵם מוֹרִים שְׁאִין הֵם מִחוּיָקִים מַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם שְׁמַחַמַת הָעֵדֶר אֲמוּנָה

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' שמואל צבי שנטג ז"ל

בן הרה"ח ר' אלכסנדר ז"ל

נלב"ע בחג השבועות תשע"ג

תנצב"ה

שמרשימותיו נערכו הד"ת בגליון זה

נמסר לידינו באדיבות לבם של משפחתו החשובה ה"ו. תש"ח להם

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה

זוכה שתעלה תפילתו למעלה כלולות עם כל תפילות ישראל.

שבן עיקר מעלת התפילה היא שעולה למעלה להיות עטרה לראש אלקי צבקות, כמו שאמרו הז"ל (ברכות ו, ב) מאי כרום זלות לבני אדם (תהלים יב, ט) אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מוזלזלין בהן, ופירש רש"י, כגון תפילה שעולה למעלה. ומה נאמר ומה נדבר, שדווקא בשעת התפילה מתגבר היצר הרע על האדם ומבלבלו במחשבות זרות והבלים שלא יוכל לכוון כראוי. ואף כי האדם מאמין שהבורא כל עולמים הבוחן כליות ולב יודע כל מחשבותיו, עם כל זה אינו יכול להתגבר על יצרו הרע המניעו והמבלבלו, ותחת שיכוון כוונות התפילה מחשבותיו משוטטות בעניני העולם. ואין המכוון ליחודים וסודות גבוה מעל גבוה שיש בכל תיבה ותיבה ובכל אות ואות מהתפילה, אלא כוונות פשוטות ופירוש המילות, שגם לזה אין היצר הרע מניח.

ענין תפילה בעיבור כדי שיתקבלו התפילות

לזה נתן לנו הארז"ל עצה טובה והגונה, שיכלול כל אדם עצמו

בתורה"ק (ויקרא כה, א-ב) וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה'.

וברש"י, מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני. ועוד לאלוקי מילין לרמוז ענין שמיטה אצל הר סיני.

קבלת התפילה על ידי אחדות ישראל

ידוע מה שכתב הארז"ל (שער הכוונות, דרושי ברכות השחר) וז"ל, קודם שהאדם יסדר תפילתו בבית הכנסת וכו' צריך שיקבל עליו מצות ואהבת לרעך כמוך, ויכוין לאהוב כל אחד מבני ישראל כנפשו, כי על ידי זה תעלה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל ותוכל לעלות למעלה ולעשות פרי וכו', עכ"ל"ק. ואף שמצוה זו היא בין לאדם לחברו ואילו תפילה היא בין אדם למקום, מכל מקום יועיל לו מה שיאהב כל אחד מישראל כנפשו, שעל ידי זה

תפילותיו, כמאמרם ז"ל (ברכות כ, א) מנין שאין הקדוש ברוך הוא מואם בתפלתן של רבים, שנאמר (איוב לו, ה) הן א-ל-כביר ולא ימאם.

אהבת ישראל מביא לאהבת ה'

יסוד זה אמור לגבי כל המצוות, ולפיכך תקנו לומר קודם כל מצוה ממצוות ה', לשם יחוד קוב"ה וכו' בשם כל ישראל, כי בכל מצוה שהאדם הולך לקיים עומדים נגדו היצר הרע וכת דיליה לבלבלו ולהפריעו בנסיונות שונים שלא יוכל לקיים המצוה בשלימות וכתיקונה ברעותא דליבא בלתי לה' לבדו, ולכן לפני קיום המצוה מכוונים לעשותו ולקיימו בשם כל ישראל, ועל ידי שנכללים ומתבטלים בתוך כלל ישראל מסייע הבורא כל עולמים בכח הרבים שיוכל האדם לעמוד נגד היצר ולקיים המצוה בשלימותה.

בענין זה איתא דברים מופלאים מהשל"ה הקדוש (שער האותיות, אות ב) וזל"ק, כתיב (דברים ו, ה) ואהבת את ה' אלקיך, וכתיב (ויקרא יב, יח) ואהבת לרעך כמוך, הנה מחוברים אלו שתי אהבות ומתייחדים על ידי אחדותו יתברך. כי כן אנו מסיימין הבוחר בעמו ישראל באהבה ואוהב עמו ישראל, ואומרים פסוק היחוד ואחר כך אהבת השם יתברך ואהבת את ה' אלקיך [והיינו שלפני יחוד ה' וקבלת עול מלכותו ית"ש, מסיימים כברכת אהבה לישראל]. גם עשרת הדברות מסיימין 'אשר לרעך'. והנה כתבו המחברים, בעשרת הדברות יש תר"ך אותיות כמנין

בתוך כלל ישראל, שכן זכות הרבים גדולה מאד ותעמוד לו שיוכה לעמוד ולהתגבר נגד היצר, וכמו שאמרו הז"ל (תורת כהנים כו, י; רש"י, ויקרא כו, ה) אינו דומה מועטין העושין מצוה לרבים העושין את המצוה. לכן תיקנו סדר התפילה בציבור דייקא, שכן צדיקים ובני עליה שבתפילתם היו עולים מהיכל להיכל, הם בוודאי היו יכולים להתפלל ביחידות, כמו שהיה דרכם של כמה צדיקים יחידים סגולה להתפלל כשהם מסוגרים בחדרם ביחידות באין רואים, כי בכח עצמם היו יכולים לעלות בתפילתם עד כסא הכבוד, אבל לאנשים פשוטים הלוואי ובתוך הציבור יהא לנו היכולת להתפלל ולכוון כל התפילה בכוונת פירוש המילות.

איתא בספרים הקדושים (עיין תולדות יעקב יוסף, פרשת חיי, ד"ה עוד י"ל שויתי; אמרי פנחס השלם, פרשת ואתחנן, אות תח; שם, שער התפילה, אות כד), דאדם שאינו יכול להתפלל כדת מחמת שראשו מלא מחשבות זרות ותאוות, ועם כל זאת הוא דוחק עצמו ומתפלל ומטיח ראשו בכותל כדי לכוון דעתו, הריהו כמי שלוקח את בת המלך בשביה, ואין שום תועלת בתפילתו, דמו שתפילתו מרוצה לפני המקום יש לו סיעתא דשמיא ומתקיים בו הכתוב (תהלים נא, ז) ה' שפתי תפתח ותפילתו שגורה בפיו בלב טהור.

ועצה לזה צריך האדם לכלול עצמו עם תפילות ישראל, ובכלל זה להתפלל בציבור מתחילת התפילה ועד סופה, ואז כולי האי ואולי יעזור לו השי"ת שבזכות כח הרבים יתקבלו

ועשה ועושה ויעשה לכל המעשים. ורק כאשר האדם כולל עצמו עם כלל ישראל יזכה לבוא לאמונה ולאהבת ה' ולהכיר בגדלות הבורא ב"ה.

אך אם לא יהיה באדם מדת אהבת ישראל, וכל שיחיו ודיבוריו יהיו דיבורים אסורים של לשון הרע ורכילות, וירבה מחלוקות ושנאה ותחרות בין כלל ישראל ח"ו, אזי אף אם מן השפה ולחוץ יהא נראה כמאמין וירא שמים, מכל מקום בהכרח שאין אמונתו תמימה ושלימה, דואת לא יתכן כאשר חסר באהבת ישראל. וככל שיירשיש האדם בעצמו לאהוב כל בר ישראל כך יזכה ביותר לדביקות ואמונה בהש"ת, ודייקא באופן שיקיים בעצמו לעיני כל ישראל כך יוכל להשיג את יסוד האמונה ולהאמין כי בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ.

וכן הוא בתורה שבעל פה, שסידר רבינו הקדוש בתחילת התורה שבעל פה את משנת (ברכות א, א) 'מאימתי קורין את שמע', דהיינו קריאת שמע שהיא שורש היחוד והאמונה באחדות ה', וסיים התורה שבעל פה (עוקצין ג, יב) בתיבות ה' יברך את עמו בשלום. וזהו כאותו ענין, שלהאמין שה' אחד ושמו אחד ולהגיע לידי אמונה תמה וחזקה, אי אפשר אלא על ידי ה' יברך את עמו בשלום, דהיינו על ידי אהבת ישראל, כי לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום (שם). ומה מאד עמקו הדברים שהרמזו בעשרת הדברות ובתורה שבכתב וכן בתורה שבעל פה, כולם מכוונים לדרך אחד.

כת"ר תורה, ותר"ג אותיות הם רומזות לתר"ג מצוות, בכל אות מצוה אחת, ובו' אותיות הנשארות מה הן משמשות דברו מזה הקדמונים, יש אומרים שהן נגד ז' מצוות דרבנן, ויש אומרים ענינים אחרים. אמנם המחזור שבכולם הוא מה שהבנתי מדברי הצינוני, שאומר, מה הם ה' אותיות שנשארו, הם 'אשר לרעד', הוא הרגל שעליו עומד כל התורה דהיינו תר"ג, עכלה"ק.

ולא אמור יומתק דייקא כאשר יקבל אדם על עצמו אהבת ישראל ויכלול עצמו עם הציבור, אזי יזכה לסייעתא דשמיא בזכות הרבים שיוכל לקיים עשרת הדברות וכל התר"ג מצוות בשלימותם וכתיקונם. ובפרט להידוע מהבעש"ט הקדוש זי"ע שיסודות דרך החסידות הם ג' אהבות, אהבת ה' אהבת התורה ואהבת ישראל (עיין בעש"ט עה"ה, פרשת משפטים, אות יז), והא בלא הא אי אפשר, וכאשר אין לאדם אהבת ישראל, לא יתכן שיהא לו אהבת ה', דלכן אומרים שמע ישראל רק אחר ברכת הבוחר בעמו ישראל באהבה.

מדת האחדות מביאה לאמונה ביחוד השי"ת

בזה יש לנעוץ סוף התורה לתחילתה, שמסיימת בתיבות 'לעיני כל ישראל' (דברים לד, יב), המורה על אחדות ואהבת כלליות ישראל, ופותחת בפסוק (בראשית א, א) 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ', שזהו יסוד ושורש האמונה, לידע שהבורא כל עולמים ברא יש מאין והוא בורא ומנהיג לכל הברואים

עד שהגיעו למדרגה שפילה כזו על נסותם את ה'.

עבודת תיקון המדות בימי הספירה

זהו עיקר העבודה המומלת עלינו בימי הספירה, לתקן הו' מדות שפגמנו בהם, והן אמנם ששורש המדות הללו הם בגבהי מרומים ולמעלה מהשגתנו, אבל לכל מדה יש ענין המשתלשל באופן המובן לכל אדם, והם בדברים הנוגעים בין אדם לחברו. וצונו השי"ת לספור ספירת העומר קודם קבלת התורה דייקא, לרמוז שדרך ארץ קדמה לתורה, ובכדי שנוכח לקבל התורה ולהשריש בנו היטב את האמונה ויחוד שמו יתברך, וכמו שפתח עשרת הדברות במאמר אנכי ה' אלקיך (שמות כ, ב), צריכים מתחילה לקבל על עצמנו תיקון המדות בין אדם לחברו.

לכן מציינו קודם מתן תורה (שם יט, ב) ויחן שם ישראל כנגד ההר, וברשי"י מחז"ל (מכילתא, פרשת בא, פרשה א) שהיו כאיש אחד ובלב אחד, והיינו באהבת ישראל אמיתית, כי אילו לא היו ישראל מקבלים עליהם תחילה לאהוב כל איש ישראל ולהתנהג באחדות כאיש אחד בלב אחד, לא היה ביכולתם לקבל התורה. ואף שהיו שומעים מפי הקב"ה בעצמו אנכי ה' אלקיך, לא היו הדברים נכנסים ומושרשים בעומק לבבם, שכן יצרם הרע היה מתגבר ומבלבל אותם למחשבות מינות ואפיקורסות.

יראתי בפצותי, דלכן בימים אלו נתעורר הפגם והקטרוג על תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה

פירוד הלבבות מביא לספיקות באמונה

על פי זה יפורש הכתוב (שמות יז, ז) על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין, וברשי"י, משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך והיה אותו הבן רואה חפץ ואומר אבא טול חפץ זה ותן לי והוא נותן לו וכו', פגעו באדם אחד אמר לו אותו הבן ראית את אבא, אמר לו אביו, אינך יודע היכן אני, השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו. ומעודי נתקשיתי בכוונת רש"י, דעל כרחק איירי בכך שאין בו דעת שהרי אביו מרכיבו על כתפו והוא לעומתו שואל היכן אבא, דזה מוכיח שאינו שפוי בדעתו, והיאך זה שאביו אינו מרחם עליו אלא זורקו לכלבים, אתמהה.

אלא נראה שהורו לנו הז"ל בזה ענין גדול לידע עד כמה חמור פירוד הלבבות, שאף אם יקנה אדם לעצמו שלימות במצוות שבין אדם למקום ויכיר טובה לאביו שבשמים הנותן לו בכל יום יום לחם לאכול ובגד ללבוש, אולם אם לעומת זה יהא מזלזל בדברים הנוגעים בין אדם לחברו על ידי דיבורי לשון הרע ורכילות, וירבה בפירוד הלבבות ח"ו, יפול מדחי אל דחי עד שיכפור באלוקי ישראל, כי מי שנפרד מהכלל נפרד מהבורא כל עולמים. ולפי שהיו על ריב בני ישראל, שהתנהגו בפירוד ובקנאה ותחרות ושנאת חנם, לכן אף שראו בחוש שאבא נותן להם לאכול ולשתות די מחסורם וסיפוקם עם כל זאת באו ושאלו היכן אבא, באומרים היש ה' בקרבנו אם אין, כי פירוד הלבבות גרם להם שנפלו מדחי אל דחי

בוה ומתו עשרים וארבעה אלף (יבמות סב, ב), דלכאורה צריך ביאור מדוע נענשו בין פסח לעצרת דייקא. אך להג"ל יבואר דכיון שכל עיקר עבודתנו בימי הספירה קודם קבלת התורה הוא שנראה מעלת חברינו ולא חסרונם, לראות על כל אדם מישראל רק את חלק הטוב ולאמר הריני מוחל לכל מי שהקעים והקניט אותי, לפיכך נענשו דייקא בימים אלו, לרמוז דעיקר חסרונם היה בזה שלא שמו אל לבכם גודל הפגם בשנאת חינו ומחלוקת הצריכים חיזוק קודם קבלת התורה.

מצות שמיטה היא בין אדם למקום ובין אדם לחברו

נותן לכם בתורת מתנה לעולם ועד, מוכרחים אתם לקבל על עצמכם מצות ושבתה הארץ שבת לה', רמזות שמיטה מורה על ב' הענינים, הן על הנוגע בין אדם למקום והיא האמונה בהש"ת אשר יצוה את ברכתו בשנה השביעית, והן על הנוגע בין אדם לחברו וכמו שנאמר (כה, ו) והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך ולשכורך ולתושבך הגרים עמך, רצ"ל לא לנהוג בשדה כבעל הבית הלוקח הכל בשבילו אלא כולם יהיו שוים בה באחדות, ולרמוז דהא בהא תליא, ועל ידי שתקבלו על עצמכם מעלות אלו תזכו לישב בארץ בהשקט ובבטחה.

בוה יבואר הכתוב, וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, נקט הר סיני להורות דכשם שבהר סיני בעת קבלת התורה הוכרחו ישראל תחילה לקבל על עצמם מעלת האחדות להיות כאיש אחד בלב אחד, ורק באופן כזה היו יכולים לקבל התורה ולשמוע קול אלקים חיים מדבר מתוך האש, כך, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם שידעו לדורות עולם, כי תבואו אל הארץ, רצ"ל באם רצונכם לישב ולהתגורר בארץ ישראל איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו, בלא שיגרשו אתכם האומות, אלא אשר אני

והיינו דאמרו חז"ל (שבת לג, א; אבות ה, ט) בעון שמיטה גלו ישראל, כי בזה שלא הפקיר האדם את שדותיו ולא רצה לשתף את חברו לזכות מן ההפקר אלא נטל הכל בשבילו בלבד, ממילא נפגם חלק האמונה ואהבת ה', והיא שהחריבה את בתינו והגליתנו מארצנו. ובזכות אחדות הלכבות ואהבת ישראל נגביר ונחזק את אמונתנו השלימה ואת אהבת ה' ובשכר זאת נזכה לגאולה השלימה.

[מתוך ד"ק בעידן רעוא דרעיון
ש"ק פרשת בהר תשנ"ח]

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

הרה"ח ר' ישראל בורד הי"ו

ירושלים

לזכות נכדו הב' אברהם שיחי' בן בנו הר"ר משה הי"ו

שנכנס לעול המצוות במזל טוב

יזכו לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר יקותיאל יהודה בורד הי"ו

קרית צאנז, טבריה

בן הרה"ח ר' נפתלי יחזקאל הי"ו, וחתן הרה"ח ר' אברהם מרדכי שכטר הי"ו
לזכות בנו משה אלכסנדר שיחי' שנולד במזל טוב
יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י



הר"ר ישראל דיקשטיין הי"ו

בני ברק

בן הרה"ח ר' שלום יוסף הי"ו, וחתן הרה"ח ר' אהרן יעקב הרשקופ הי"ו
לזכות בתו תחי' שנולדה במזל טוב
יזכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י



הר"ר אהרן משה קוביטשעק הי"ו

קרית צאנז, טבריה

בן הרה"ח ר' אשר הי"ו, וחתן הרה"ח ר' אלתר יעקב שמעון שר הי"ו
לזכות בתו תחי' שנולדה במזל טוב
יזכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י



הר"ר יוסף קנפולר הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ח ר' אברהם יהודה הי"ו, וחתן הרה"ג ר' אברהם לוי שליט"א
לזכות בתו תחי' שנולדה במזל טוב
יזכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י



הר"ר יקותיאל יהודה רייך הי"ו

קרית בעש"ט, פתח תקוה

בן הגאון רבי אברהם יהושע שליט"א, רב דקהילתנו הק' באנטוורפן
וחתן הרה"ג ר' שמואל יהושע רובין שליט"א
לזכות בתו תחי' שנולדה במזל טוב
יזכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י



הרה"ח ר' מרדכי זאב רוזנברג הי"ו

אלעד

העומד לימיננו במסירות ובנאמנות להדפסת הגליונות מדי שבת בשבתו
בן הרה"ח ר' יששכר דוב הי"ו, והתן הרה"ח ר' חיים לייב ברנשטיין הי"ו
לזכות בנו שיחי' שגולד במזל טוב
יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' אברהם דייטש הי"ו

משב"ק אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לעילוי נשמות חמיו וחמותו החשובים

הרה"ח ר' מנשה נחמיה ב"ר יהודה ז"ל שטרויבל

נלב"ע ביום כ"א אייר תשל"ט

וזוגתו מרת חיה ע"ה ב"ר דוד טעלאוויטש ז"ל

נלב"ע ביום ט"ז מנחם אב תש"פ

תנצב"ה

לעילוי נשמת

האשה החשובה מרת טשארנא שינדיל ע"ה

בת הרה"ח ר' אליעזר ז"ל שו"ב נתניה

אשת הרה"ח ר' יהיאל בועז בן דוד (סוקניק) ז"ל

נלב"ע ביום כ"ג אייר תשנ"ח

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה החשובה הי"ו

לעילוי נשמת

הרבני החשוב והנכבד, אהוב למקום ולבריות, מנכבדי עדתנו הק'

הרה"ח ר' חנוך הענדיל ב"ר אברהם ז"ל רוזנברג

נלב"ע ביום כ"ג אייר תש"פ

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו הרה"ח ר' יששכר דוב רוזנברג הי"ו

קרית צאנז, נתניה

הרה"ח ר' אליהו מילר הי"ו - בני ברק
הרה"ג ר' זאב יצחק מילר שליט"א - קרית צאנז, נתניה
הרה"ח ר' משה גדליה מילר הי"ו - ירושלים
לעילוי נשמת אביהם החשוב מיקירי עדתנו הק'
הרה"ח ר' ישעיהו הלל ב"ר ברוך זיידא ז"ל מילר
נלב"ע ביום כ"ה אייר תשע"ז
תנצב"ה

משפחת זילבר הנכבדה הי"ו
לעילוי נשמת אביהם וחותנם הנכבד
מראשי הכותבים במכוננו שזכה להיות ממבררי מקחו של רבינו הגה"ק זיעועכ"א
הרה"ג ר' שלום אליהו צבי ב"ר אשר לעמיל זילבר ז"ל
נלב"ע ביום ז"ך באייר תשנ"ט
תנצב"ה

הרה"ח ר' מנחם שטיגליץ הי"ו - קרית צאנז, נתניה
הרה"ח ר' שלמה אהרן שטיגליץ הי"ו - בני ברק
לעילוי נשמת אביהם הנכבד מחשובי רבני נתניה
הרה"ג ר' דוד בן הרב יוסף דב חיים ז"ל
נלב"ע ביום כ"ה אייר תשנ"ז
תנצב"ה

הרה"ח ר' ברוך ויזל הי"ו - אלעד
לעילוי נשמת אביו הנכבד
הרה"ח ר' אליעזר צבי ב"ר ברוך הלוי ז"ל ויזל
נלב"ע ביום כ"ה אייר תשס"ה
תנצב"ה

משפחת ארנפלד הנכבדה הי"ו
לעילוי נשמת אביהם היקר
הרה"ג ר' שלום צבי ב"ר ישראל שמואל ז"ל ארנפלד
נלב"ע ביום כ"ה אייר תשע"ה
ולעילוי נשמת האי גברא יקרא רודף צדקה וחמד
הרה"ח ר' יעקב שלום ב"ר שמשון ז"ל פיישר
נלב"ע ביום ד' אייר תשפ"ב
תנצב"ה

לקיים רצון צדיק!
המעוניינים לתרום להדפסת גליונות הד"ת
לכבוד השמחה במעונם או להנציח קרובים
נא יפנו מבעוד מועד בטלפון: 052-7140042